

2004.g. februāris (4/5)

Iespēja

Kā būt bezdarbniekam

Ilze Kopmane

Arī šogad invalīdiem — bezdarbniekiem iespējams strādāt valsts subsidētās darbavietās. Tas nozīmē, ka no valsts budžeta tiek maksāta minimālā darba alga (80 LVL), bet darba devējs savukārt veic sociālā nodokļa nomaksu.

Vai daudzi darba devēji novērtējuši šo iespēju un izaicinājumu — pieņemt darbā invalīdus? Lūk, ko raksta «Rīgas Balss. Darbs» 26. I.2004:

Rīgā dzīvo vairāk nekā 30000 cilvēku ar dažāda veida invaliditāti — kustību, dzirdes, redzes, garīgiem traucējumiem. Vairāk nekā 600 cilvēku ar invaliditāti katru gadu reģistrējas Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas filiālē, lai atrastu darbu, kuru veicot pierādītu savas zināšanas, spējas un justos kā pilnvērtīga sabiedrības daļa.

Tomēr, kā rāda statistika, cilvēkiem ar invaliditāti ir daudz grūtāk atrast darbu, salīdzinot ar citiem darba meklētājiem. Tikai 2% no reģistrētajiem darba meklētājiem, kuri gada laikā atraduši darbu, ir cilvēki ar invaliditāti. Daudzi, nespēdami atrast darbu savas invaliditātes dēļ, dzīvo trūkumā, izolēti no apkārtējās sabiedrības.

Latvijas darba devēju atsaucība pieņemt darbā cilvēkus ar invaliditāti joprojām nav pietiekami liela. Tomēr Rīgas pašvaldības pieredze liecina, ka arī darba devēji ir ieguvēji no tā, ka nodarbina cilvēkus ar dažāda veida invaliditāti, kuri var sniegt lielu ieguldījumu darbā, kas atbilst viņu spējām un iemaņām.

Divi cilvēki ar redzes traucējumiem, viens ar kustību traucējumiem un viens ar dzirdes traucējumiem nodarbināti subsidētās darbavietās SIA «Pinumu Pasaule». Viņi no klūdžiņām pin grozus, mēbeles un citus interjera priekšmetus. Izgatavotos pinumus ir iecienījuši daudzi Latvijas lielveikali.

Strazdiņa jumīku — skārdnieku firmā «Siva» ir nodarbināti septiņi cilvēki ar dzirdes traucējumiem. Sezonas laikā firmas darbinieki vidēji 30 objektiem uzklāj, labo jumtus, nomaina ūdens notek sistēmas, palodzes un karnīzes.

Pieņemt darbā invalīdu nozīmē iegūt uzticamu darbinieku un padarīt pilnvērtīgāku viņa dzīvi, dodot iespēju strādāt.

Nodarbinātības valsts aģentūra savā mājaslapā: www.nva.lv sniedz tuvākus skaidrojumus par subsidētām darbavietām (tel. 7204243).

* * *

Laikrakstā «KS» vairākas reizes jau minēts arī par citiem mūsu cilvēkiem, kas šādā veidā iekārtojušies darbā dažādos Latvijas reģionos.

Arī Nedzirdīgo savienības sistēmā risinās šis process — Zīmju valodas centrā šajā gadā sāka strādāt divas darbinieces, kuras palūdzām uz sarunu.

Stāsta Velta Kleina

Daudzus gadus šuvēja

Pēc skolas beigšanas vairāk nekā 25 gadus nostrādāju par šuvēju Rīgas MRU. Kad ražošanas iecirkņi tika likvidēti, manas darba gaitas arī beidzās. Tas notika diezgan sen.

Citu darbu atrast grūti

Pēc tam kādu laiku mēģināju meklēt citu darbu. Par šuvēju vairs strādāt negribēju, vēlējos atrast « kaut ko kustīgāku ». Diemžēl cilvēkam ar dzirdes traucējumiem tas ir visai sarežģīti — ne veikalā, ne noliktavā, ne klientu apkalpošanā dzirdīgo kolektīvos nevēlas ņemt darbā nedzirdīgus cilvēkus. Izvēles nekādas! Tā arī paliku mājās, palīdzēju vecākiem un radiem laukos, kārtāju parastās sadzīves lietas, un laiks ritēja tik uz priekšu.

Negaidītais piedāvājums

Tad pagājušā gada nogalē pēkšņi saņēmu piedāvājumu strādāt Zīmju valodas centrā. Ilgi nedomājot, pieņēmu šo piedāvājumu. Direktore Lilita Janševska man pazīstama no kopējā darba Rīgas MRU (sākumā neilgu laiku viņa arī bija šuvēja, pēc tam tulks). Arī daudzus citus darbiniekus LNS sistēmā pazīstu jau sen — no pasākumiem, darbošanās Domē, LNS valdē utt. Daudz atmiņu glabā arī pati māja, kur Elvīras ielā izvietots Zīmju valodas centrs, — tur bija kopsmītne, kurā nodzīvoju 20 gadus... Bet — bija arī šaubas, vai spēšu veikt man paredzēto darbu. Tomēr riskēju un nolēmu strādāt.

Jaunais darbs

Esmu ZVC arhivāre. Mans uzdevums — pārlūkot dažādus arhīva materiālus un savākt visas iespējamās ziņas par to, kā veidojusies un līdz mūsdienām attīstījusies mūsu latviešu zīmju valoda. Sāku ar «Kopsoli» pārļapošanu. Vecās avīzes lasu ar lielu interesi. Tik daudz no tām var uzzināt par visu LNS dzīvi!

Diemžēl visu gadu komplekti nav pilnībā saglabājušies. Vēlāk man vajadzēs doties arī uz Valsts arhīvu un vākt tur ziņas no 1920. gada līdz mūsdienām.

Materiālus Zīmju valodas centrs apstrādās, atlasīs un sistematizēs informāciju. Daļa no tās tiks ietverta bukletā par latviešu zīmju valodu (iznāks šogad).

Darbabiedri

Man patīk strādāt gan šajās telpās Elvīras ielā, gan arī šeit esošo darbabiedru vidū. Kā jau teicu, gan vide, gan daudzi cilvēki man zināmi. Arī darba apstākļi labi, nodrošināts pamats sekmīgam darbam.

Tikai 10 mēneši

Mans darbs šeit ilgs tikai 10 mēnešus — līdz novembrim. Tas nekas, esmu priecīga par to, ka varu pastrādāt, būt cilvēkos. Paldies darba devējai Lilitai Janševskai. Ceru, ka mans darbs viņai noderēs.

Stāsta Ilona Linīņa

Tik daudz interesanta!

Arī es iedziļinos senos «KS» izdevumos, un tur uzzinu daudz ko jaunu. Mūsdienās pārsteidzošs liekas fakts, ka agrāk bērniem skolās neļāva runāt «ar rokām», vajadzēja pūlēties visu pateikt «ar muti», šķaņās, kaut arī rokas un pirksti, gar sāniem nostiepti, kustējās līdzī.

Šo «runāšanu» nevar pat salīdzināt ar izkoptā zīmju valodā veidoto saziņu mūsdienās. Ar kādu patiku vērojam melodeklamācijas — ne tikai mēs, bet arī dzirdīgie cilvēki: tur ir skaistas zīmes, pievilcīga mīmika, izteismīgas kustības. Tas ir kā paraugs, uz ko mums jātiecas, pilnveidojot mūsu dzimto valodu.

Man prieks par to, ka tagad zīmju valoda atzīta kā pilnvērtīga un līdztiesīga valoda, kas ir nedzirdīgo cilvēku dzimtā, pirmā valoda. Un tāpēc tagad ir svarīgi šo valodu pētīt, analizēt, attīstīt tālāk. To tieši mēs darām Zīmju valodas centrā saskaņā ar ES finansēto projektu.

Tiešie uzdevumi

Esmu ZVC lietvede, kārtāju dokumentāciju, protokolēju projekta darba grupas sēdes un arī pati piedalos grupas apspriedēs, kad tiek meklēti optimālie apzīmējumi vārdiem. Izrādās, latviešu zīmju valodā vēl ir daudz neskaidrību — ir vārdi (lietas, jēdzieni), ko apzīmē dažādi, ar vairākām zīmēm, bet ir arī vārdi, kam nav apzīmējumu.

Daži piemēri! Puķes, ziedi — vienalga, vai tās būtu rozes, lilijas, neļķes utt., visām vienāda zīme.

Tāpat arī — zivis, bet to taču ir tik daudz!

Meklējumu ceļš

Mūsu uzdevums noskaidrot šādas situācijas un meklēt risinājumu. Par katru vārdu (zīmi) spriežam darba grupā un vienojamies, kuru izvēlēties. Ejam konsultēties pie citiem zinošiem cilvēkiem, arī «pie tautas». Par puķēm runājām ar KC «Rītausma» pasākumu apmeklētājiem, par zivīm — ar makšķerēšanas sporta cienītājiem. Atklājumi dažādi — izrādās, puķēm nav nekādu apzīmējumu un katras isto nosaukumu lasa no lūpām, bet makšķernieku vidū lielākai daļai zivju sugu jau ir savas zīmes.

Vēl dažas atziņas

Zīmju valoda ir jākopj, jāattīsta un jāpopularizē sabiedrībā kā nedzirdīgo saziņas līdzeklis. Taču nez vai pie mums vajadzētu ieviest pasaules praksi, kas vērojama pēdējā laikā ārzemēs — ka lūpas līdzī nekustās un neveido vārdus. Mūsu cilvēki pieraduši pie to lietošanas, it īpaši saskarē ar dzirdīgajiem, nolasot viņu teikto no lūpām, kā arī paši iespēju robežās izrunājot skaņas.

Arī saviem bērniem ģimenē mācu zīmju valodu šādā veidā. Bez tam ļoti svarīgi būtu pēc iespējas vairāk lasīt grāmatas, kaut vai avīzes, žurnālus. Tas veido bagātāku vārdu krājumu.

Neskatoties uz visām modernām tehnoloģijām, mūsdienās visumā jauniešu zināšanu līmenis ir zemāks nekā nedzirdīgo vecākajai paaudzei. Viens no iemesliem tas, ka viņi praktiski nelasa neko.

Datorspēlītes, TV, mobilās īsziņas un e—saziņa to nespēj aizstāt, un vārdu krājums sarūk neizbēgami.

Par izglītību

Zīmju valodas pielietojumam skolu apmācībā ir ļoti liela nozīme. Pati to varu teikt no savas pieredzes, mācoties vakarskolā. Ar lielu patiku eju uz skolotāju I. Immures un M. Antonovas stundām, kur skolotājas visu izskaidro zīmju valodā. Turklāt tik izteismīgi un aizrautīgi. Citās stundās daudz kas paliek nesaprasts, jo mehāniska tulkošana «vārds vārdā» vai arī stundas vispār bez tulka maz ko dod. Tad jau labāk mācīties no grāmatas. Pati reizēm lūdzu Mariku (skolotāja Antonova), lai man izskaidro zīmēs kultūras vēsturi u. c. priekšmetus, kur man ir radušās neskaidrības. Liels paldies viņai par to! No bērnu skolas gaitām secinu, ka skolās mainās situācija. Tagad visa atbildība par bērna attīstību uzlikta vecākiem. Skolotāji strādā saskaņā ar savu programmu — kā kurš bērns ar to tiek galā — tā ir ģimenes problēma.

Ceļš uz ZVC

Kā nokļuvu Zīmju valodas centrā? Tā bija laimīga sagadīšanās. Pēc darba gaitu pārtraukšanas Rīgas MRU ilgāku laiku audzināju bērnus un darbu nemeklēju. Pagājušā gadā nolēmu pieteikties nodarbinātības dienestā, un tur man uzreiz piedāvāja darbu Nedzirdīgo savienībā.

Izrādās, šai laikā pieteikumus subsidētām darbavietām bija iesniedzis gan laikraksts «Kopsolī», gan Zīmju valodas centrs. Izvēlējos to, kas man likās tuvāks, vieglāk izpildāms, un mani pieņēma šeit darbā.

Nākotnes nodomi

Jau tagad zinu — būs žēl aiziet no šī darba pēc 10 mēnešiem (tādi ir līguma noteikumi).

Nedzirdīgajiem jau ir maza izvēle kvalificētās darba nozarēs. Faktiski šādu darbu mēs varam iegūt tikai Nedzirdīgo savienības iestādēs, varbūt specializētajos bērnudārzos un skolās — citur jau mūs ņegrib pieņemt pastāvīgā darbā. Tāpēc nezinu, kur tālāk strādāšu.

Šogad jābeidz 12. klase. Vēlētos mācīties starptautiskā līmeņa datorkursos Rīgas skolā, ja tādus vēl organizēs. Vēlētos arī studēt, bet tas paliek tikai sapnis — nav naudas, ko maksāt par studijām, augstskolās neesam nodrošināti ar tulkkiem.

Aktualitāte

Ak, valdība...

Nu jau vairākas nedēļas dzīvojam bez oficiālas valdības — vecā ir demisionējusi, bet jauno nekādi neizdodas izveidot. Kādas ir «KS» lasītāju domas šajā jautājumā?

Aleksandrs Linīšs

Kas tā mums Latvijā par nelaimi, ka neviens premjers nevar noturēties, un regulāri notiek to nomaiņa! Repšiem vajadzētu strādāt tālāk, bet partiju ķildas to neļauj.

Pašreizējo politiku vidū neredzu citu, kas spētu valsts lietas noturēt līmenī un virzīt uz attīstību...

Raitis Pūce

Repše gādā par kārtību valstī, kaut arī tas notiek diezgan asā formā. Varbūt nemaz citādi nav iespējams, kad jācīnās pret korupciju, negodīgiem un slinkiem ierēdņiem, jāievieš kārtība budžetā utt. Repšiem jānāk atpakaļ, jo Emsis ir laipotājs, visiem grib būt labs, tas nekur neder.

Santa Strauja

Par politiku daudz neinteresējos. Mani vairāk saista kultūras, mākslas joma. Šajā laukā un citur arī valdībai būtu daudz ko darīt, nevis strīdēties par to, kura partija uzvarēs, kas būs premjers, ministri. Repšiem bija daudz plānu, ieceru. Vajadzēja ļaut strādāt, lai būtu rezultāti.

Pēteris Kursītis

Valdības maiņas personiski manu dzīvi neietekmē. Darbs un tātad iespēja nopelnīt, nodrošināt ģimeni ar iztiku man ir. Pārējo laiku aizpilda ģimenes lietas un sports.

Premjeram Repšiem jādod iespēja sakārtot valsti, tāpat kā viņš to izdarīja ar Latvijas latu.

LNS valdē

Dīvtūkstoš pasākumu

Ize Kopmane

Uzmanības centrā — pārskats par paveikto sociālās rehabilitācijas un kultūras darbu par 2003. gadā. Informāciju ar statistisko datu ainu sniedza LNS viceprezidente Maruta Piterniece. Viņa atzīmēja, ka biedrības šajā jomā strādājušas vienmērīgi, atbilstoši savām iespējām un biedru vajadzībām. Neviena nav īpaši izcēlusies pārējo vidū.

Pēc statistikas spriežot, vispopulārākie pasākumi klubos ir preses apskati un informācijas par nedzirdīgo dzīvi (gadā kopā — turpat 1000). Regulāri notikuši arī tematiskie vakari un pēcpusdienas — visvairāk sadzīves tradīciju garā, kā arī pensionāru aktivitātes un atpūtas vakari ar izklaides raksturu. Atskaite ailē «jauniešu saietī» gan nav iepriecinoša — tādi notikuši tikai Valmierā, Rēzeknē, Rīgā (kopā 12). Cieņā nav arī literāri pasākumi — tie notikuši tikai Kuldīgā.

Interesanti arī tas, ka tikai KC «Rītausma» regulāri notiek TV filmu surdotulkošana.

Arī pašdarbnieki bijuši diezgan rosīgi, it īpaši «Rītausmā» (kopā Latvijā sniegts 51 koncerts, izrāde utt.).

Kopsavilkums rāda, ka LNS sistēmā 2003. gadā kopā noticis turpat pie 2000 pasākumu, kurus apmeklējuši 15 tūkstoši biedru.

Valde nolēma: uzdot visām biedrībām savlaicīgi gatavoties LNS 9. māksliniecišķās pašdarbības festivālam Kuldīgā 2004. gada 5. jūnijā un pēc tam Nedzirdīgo dienas koncertam Rīgā 2. oktobrī.

LNS Domē

Pārskati par darbu

LNS Komunikāciju centrā

Dibinot LNS Komunikāciju centru, savienība par tā mērķi noteica nodrošināt nepieciešamās informācijas un komunikāciju pieejamību nedzirdīgajiem cilvēkiem.

Komunikāciju centrs darbību uzsāka 2001. gada 14. februārī pārņemot savā paspārnē Rīgā strādājošos tulkus. 2001. gads pagāja, veidojot centru, — aprīkotas telpas ar nepieciešamajām mēbelēm un komunikāciju līdzekļiem.

Tulki operatori sāka strādāt darba dienās no pl. 8 līdz pl.21, sestdienās no pl.10 —15, šāds darba laiks pastāv arī šobrīd. Šajā gadā noslēgti līgumi par zīmju valodas tulka pakalpojumu sniegšanu ar valsts policiju, prokuratūru, Latvijas Televīziju — šie līgumi darbojas joprojām. No LNS pārņemts līgums par tulka pakalpojumu sniegšanu tiesās. No 2001.gada oktobra līdz 2003. gada 30. jūnijam atbilstoši noslēgtajam līgumam tika nodrošināti tulka pakalpojumi RPIVA nedzirdīgajiem studentiem.

Novembrī tika izveidota un decembrī internetā ievietota LNS mājas lapa.

2002. gads tika uzsākts ar visu tulku pārņemšanu savā paspārnē. Šī gada aprīlī sadarbībā ar laikrakstu «Kopoli» LNS ēkā Elvīras ielā 19 tika izveidots datortīkls un maijā pieslēgts pastāvīgajam interneta pieslēgumam. Lai nodrošinātu operatīvu darba organizāciju, tulki tika apgādāti ar mobilajiem telefoniem. Izpildot valsts pasūtījumu zīmju valodas tulka un komunikācijas pakalpojumu nodrošināšanā, šajā gadā tika sniegti 7 853 pakalpojumi kopsummā ar 5967 stundām.

2003.gada 8 mēnešos apkalpoti 2459 klienti, sniedzot viņiem vairāk nekā 5000 pakalpojumu kopsummā ar 4054 stundām. Pēc nedzirdīgo lūguma noorganizēta grupa autovadītāja tiesību iegūšanai.

Šobrīd Komunikāciju centrs nodarbina 16 darbiniekus Rīgā, Valmierā, Smiltēnē, Rēzeknē, Daugavpilī, Pļaviņās, Liepājā, Kuldīgā un Ventspilī, sniedzot pakalpojumus vairāk nekā 10 iestādēm un organizācijām visā Latvijā.

Īss finansiālās darbības pārskats 2002. gadā LNS piešķirtais finansējums valsts pasūtījuma ietvaros ZV tulka un komunikāciju pakalpojumu nodrošinājumam 24 271 Ls, pašu ieņēmumi no dažādiem

pakalpojumiem 4 913.43 Ls.

2003.gadā LNS piešķirtais finansējums valsts pasūtījuma ietvaros ZV tulka un komunikāciju pakalpojumu nodrošinājumam 27 000 Ls, pašu ieņēmumi no dažādiem pakalpojumiem 8 mēnešos 3 564.18 Ls.

Neatrisinātās problēmas un veicamie uzdevumi: šobrīd vēl pilnībā nav no-drošināts nedzirdīgo cilvēku pieprasījums pēc tulka pakalpojumiem, sevišķi studējošajiem nedzirdīgajiem, galvenā problēma finanšu trūkums.

Lai paplašinātu tulka pakalpojumu nodrošinājumu, sadarbībā ar LNS jārisina tulku darba finansējums:

- 1) Jāmeklē finansējums jaunu tulku sagatavošanai;
- 2) Jāmeklē finansējums tulku darba apmaksai studējošajiem jauniešiem.

Zīmju valodas centrā

Centrs darbu uzsāka 1999. gadā. Saskaņā ar statūtiem centram jāattīsta, jāpopularizē un jāpēta nedzirdīgo zīmju valoda. Līdz 2003. gadam centrā strādāja 2 darbinieki — direktore Lilita Janševska un konsultante Dina Bethere uz 1/2 slodzi, kas aizstāvējusi Tartu universitātē maģistra darbu zīmju valodas gramatiskās semantikas izpētē. Pētījumā gūtas arī atziņas, ka vadošie darbinieki un tulki lieto latviešu valodu zīmēs un nevis zīmju valodā. Darbs jāturpina pie padziļinātas nedzirdīgo zīmju valodas gramatikas aspekta izpētes un jāizstrādā šīs valodas mācīšanās metodika.

Saskaņā ar Statūtiem centram jāveic arī izglītojošā darbība, tāpēc apstiprināts izglītības iestādes nolikums un saņemta reģistrācijas apliecība kā licence zīmju valodas mācīšanai. Lai varētu organizēt zīmju valodas kursus, katru gadu jāsaņem sanepidcentra atzinums, ka telpas piemērotas izglītības darbu veikšanai.

Problēmas rada tas, ka nav pedagogu ar pedagoģisku izglītību.

Nolikums paredz īstenot 3 programmas:

- * interešu izglītības programma (zīmju valodas kursi)
- * profesionālā pilnveides programma (tulku kvalifikācija)
- * profesionālās izglītības programma (tulku sagatavošana).

Šobrīd tiek īstenotas tikai divas pirmās programmas.

Profesionālās izglītības programma netiek realizēta tāpēc, ka saskaņā ar esošo LR profesiju klasifikatoru nedzirdīgo tulkam jābūt ar augstāko izglītību. Šobrīd no tulkiem LNS sistēmā tā ir tikai Brigitai Aldersonei. Centrs nav reģistrēts kā koledža vai augstskola, bet veic valsts pasūtījumu.

Lai piesaistītu papildus finansējumu, jāraksta projekti — tā 2000. gadā dabūts atbalsts Sorosa fondā un 2001. — 2002. gadā dabūts atbalsts no Eiropas Savienības.

Centrs divreiz gadā organizē zīmju valodas kursus, bez tam māca zīmju valodas pamatus Medicīnas akadēmijas logopēdiem, augstskolas «Attīstība» sociāliem darbiniekiem, 51. skolas pedagogiem. Tie ir maksas pakalpojumi. Divreiz organizēti arī esošo tulku kvalifikācijas celšanas kursi.

Par kursu organizēšanu regulāri izziņots laikrakstā «Kopsoli», var pieteikties visi interesenti.

Skolu dzīve

Darīt labu

Māra Sadovska

Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolā ir dibināta jauna tradīcija — pasākumu cikls par labdarību «Darīt labu» 8. — 12.klašu skolēniem.

Cikla idejas autori un organizatori ir skolotāja Inguna Poga un direktora vietnieks informātikas jautājumos Dzintars Stepāns.

9. un 11. februāra pasākumos ļoti pārdomāti un interesanti vadīja skolotāja Velga Lielnora.

Kas ir labdarība

Vispirms skolēni vairāk uzzināja par labdarības jēdzienu — sponsorēšanu, ziedošanu un filantropiju. Tad paši skolēni nāca un dalījās ar savu sirdsbagātību — stāstīja par saviem lielajiem un mazajiem darbiem. Starp tiem bija tādi kā pašizgatavota putnu barotava, rūpes par kaķīti, izremontēta klase, savākti kartupeļi, palīdzība vecmāmiņai konservu gatavošanā, cieņa pret skolotājiem un saviem klasesbiedriem, palīdzība mājas darbos un citi.

Palīdzēt var ne tikai sev tuvajiem cilvēkiem, bet arī pavisam svešiem cilvēkiem. To skolēni uzzināja, noklausoties stāstījumu par lielākajām nevalstiskajām organizācijām — Latvijas Sarkano Krustu, kas darbojas veselības un sociālās aprūpes jomā, Maltas ordeņa palīdzības dienestu, kas vientuļajiem cilvēkiem piegādā uzturu un nodrošina viņus ar transportu, Rīgas Samariešu apvienību, kas daudz palīdz bērniem.

Latvijas Bērnu fonda centrs pret vardarbību «Dardedze» palīdz vardarbībā cietušajiem bērniem.

«Velku» fonds izglīto vecākus, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, un cilvēkus, kuru darbs saistīts ar šo bērnu aprūpi utt. To liels balsts ir cilvēki, kuri brīvprātīgi piedalās šo organizāciju darbā ar vēlmi — palīdzēt citiem.

Tikšanās ar TV darbiniekiem

Uz pasāku bija atnākuši arī ciemiņi — TV raidījuma «Kopā» veidotāji — Krista Vāvere, Rihards Vālands, Olafs Okonovs un sabiedriskās organizācijas «Vecāki Rīgai» padomes priekšsēdētājs Nauris Vasjurins. Raidījuma «Kopā» veidotāji pastāstīja, ka ik pirmdienas vakaru 18.15 (ar atkārtojumu pirmdienās 23.20) ar skatītājiem viņi tiekas nu jau otro gadu. Raidījuma «Kopā» mērķis ir stāstīt par cilvēkiem,

kuri, neskatoties uz veselības problēmām, dara daudz un dažādus labus darbus. Mēs uzzinājām par cilvēkiem, kuri kāpj kalnos, dejo, strādā un ir lieli optimisti, neraugoties uz savu invaliditāti. Lai arī cilvēki ar dzirdes invaliditāti labāk varētu sekot raidījuma sižetiem, pēc Rīgas nedzirdīgo bērnu internātskolas pedagoga ierosinājuma raidījums «Kopā» no šī gada februāra ir ar subtitriem.

Filma par Deividu

Raidījuma veidotāji bija sarūpējuši arī ciemakukuli — videomateriālu par Deividu Legu. Cilvēku, kurš aicina nevis sacensties ar citiem, jo allaž atradīsies par jums kāds labāks, bet gan pašam ar sevi un celt savu iespēju latīņu aizvien augstāk. Jo dzīve ir viena un to vajadzētu nodzīvot tā, lai pašam ir prieks.

Deivids ir cilvēks ar īpašām vajadzībām, kurš domā nevis par to, ko nespēj, bet gan par to, ko viņš var izdarīt. Viņš studē jurisprudenci, lasa lekcijas par dzīves kvalitāti, jo tā var dot arī citiem, ne tikai skatīties uz savu invaliditāti. Viņš pārvietojas ratiņos, raksta, turot zīmuli mutē, lieliski strādā ar datoru, izmantojot kāju pirkstus.

Deivids apgalvo: «Nedrīkst pasīvi gaidīt, līdz sabiedrība saprot invalīdus. Es pats varu noteikt, cik lielā mērā invaliditāte iespaido manu dzīvi.» Pēc filmas noskatīšanās izraisījās diskusija par to, cik daudz spēj cilvēks un kā viņš var dzīvot, darot labu arī citiem.

Kā vecāki sargā bērnus

Nauris Vasjurins pasākuma dalībniekiem pastāstīja par gadu veco organizāciju «Vecāki Rīgai» — kura, gādājot par sko-lēnu drošību pilsētas ielās, piektdienu va-karos dodas apgaitās pa vietām, kur ir lie-lākie draudi drošībai un veselībai. Orga-nizācijai ir cieša sadarbība ar policiju. «Vecāki Rīgai» vēlas palīdzēt ikvienam bērnam un jauniešiem, kurš nonācis situā-cijā, kad viņš ir apdraudēts.

Ja ir nepieciešama fiziska iejaukšanās, talkā tiek aicināta policija. Klātesošie re-dzēja arī apgaitu neatņemamo sastāvdaļu – jaku, kura tiek uzvilka, piektdienas va-karā dodoties Rīgas ielās. Tās priekšpusē ir Rīgas kontūras, tostarp pils, kuras mastā uzvilkti divi karogi, kas norāda, ka prezī-dente ir mājās un strādā.

Tā ir vienotība ar prezidentu, jo viņa gādā par valsts, bet vecāki par bērnu drošību. Jakas aizmugurē ir uzraksts «Vecāki Rī-gai». Tas liecina, ka vecāki vēlas būt kopā ar saviem bērniem, vēlas ar viņiem runāt, uzklaut un rūpēties par ikviena bērna drošību.

Nauris Vasjurins teica, ka prieks ir par tām reizēm, kad ir palīdzēts kādam jauniešiem — apstādināts kāds kautiņš vai arī runāts ar kādu jauniešu par to, ka ir slikti naktī Interneta kafejnīcā spēlēt datorspēles, lietot alkoholu vai citas atkarību izraisošas vielas.

Viņš teica: «Ja cilvēks ilgi spēlē datorspēles, viņš pierod pie tā, ka tajā, nogalinoj cilvēku, vietā rodas jauna dzīvība. Tā ir tikai virtuālā realitāte, taču reizēm tā saplūst ar reālo dzīvi. Šāds jauniešiem arī dzīvē spēj nogalināt, cerot, ka vietā radīsies jau-na dzīvība. Taču tā nenotiek, jo dzīve mums katram ir tikai viena.

Ļoti daudzi jaunieši dara viens otram pāri. Aicinu jūs dzīvot ar labo sirdi un palīdzēt cits citam darīt dzīvi priecīgāku. Vērtīgi brīvo laiku pavadīt var palīdzot arī citiem cilvēkiem, piemēram, slimnīcās, veco ļaužu pansionātos, dažādās nevalstiskajās organizācijās. Un vēl. Arī jūs paši drīz būsi-t vecāki. Aicinu vecākus atrast laiku, lai parunātos ar saviem bērniem un ieklau-sīties viņos. Būt par viņu draugiem!»

Viesiem dāvā sirsniņas

Pasākuma izskaņā viesi saņēma brīnišķīgas — 10.b klases meiteņu gatavotas dāvanas, piepalīdzot skolotājām Oksanai Klints un Raitai Stepānei — uz sarkaniem spilventiņiem izšūtas sirsniņas, kas liecināja par mājinieku sirsniņu un vēlēšanos dalīties labajā.

Aicina talkā vecākus

Ikvienam vecākam, kurš arī vēlas piedalīties organizācijas «Vecāki Rīgai» darbā, lai rūpētos par bērnu drošību, tiek aicināts pieteikties Rīgas nedzirdīgo bērnu internāt-pamatskolā pie sociālā pedagoga Māras Sadovskas (tālrunis/fakss 7288902).

Vecāki ir tie, kuru atbalstu bērni tik ļoti gaida. Ticu, ka Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas vecāki noteikti var izveidot savu sabiedriskās organizācijas «Vecāki Rīgai» nodalju.

Konkurss «Mana mīļākā veste»

Dzintars Stepāns

Sestdien, 14. februārī Rīgas nedzirdīgo bērnu skolas 9.a klases skolniece Elita Ķīvīte ieguva otro vietu republikas jauno šuvēju — modelētāju konkursā «Mana mīļākā veste».

Konkursu rīkoja Izglītības ministrija kopā ar šūšanas firmu BROTHER un HUSQVARNA pārstāvniecībām Latvijā. Konkursā piedalījās vairāk kā 60 labākās un pras-mīgākās 7. — 9.klašu meitenes no visas Latvijas.

Daudzas konkursa dalībnieces nākotnē vēlas mācīties modes dizainu. Konkursu vērtēja ļoti profesionāla žūrija.

Ar pašizgatavotām vestēm konkursā piedalījās sešas Rīgas nedzirdīgo bērnu skolas 8.a un 9.a klases meitenes. Divas meitenes — Marina **Ogorodņikova** un **Elita Ķīvīte iekļuva konkursa finālā**. Konkursa uzvarētāja saņēma jaunu BROTHER šujmašīnu, bet Elita Ķīvīte (attēlā stāv otrā no labās) par iegūto otro vietu — dāvanu karti 50 Ls jaunas šujmašīnas iegādei un 10% atlaidi šujmašīnu veikalā.

Tas ir ļoti liels Rīgas nedzirdīgo internātpamatskolas meiteņu un viņu skolotājas Raitas Stepānes panākums.

Pirms pāris gadiem līdzīgu panākumu — arī otro vietu ieguva Santa Ivzāne. Tad konkursu rīkoja firma

«Burda Moden».

Pieredze Festivālā Slovākijā

Uldis Ozols, teksts un foto

Brauciens uz starptautisko kultūras festivālu notika, pateicoties vairākiem pagātnes notikumiem. Pirms vairākiem gadiem es studēju teātra mākslu Čehijā, Brno. Nesen Raiņa skolas skolotāja Marika Antonova arī bija tur pieredzes apmaiņā nedzirdīgo aktiermākslas jomā. Kopīgi radās ideja doties uz šo festivālu. Palīdzēja iepriekš nodibinātie kontakti, un mēs saņēmām ielūgumu.

Pēc cītīgiem treniņiem un liela organizatoriskā darba astoņu rainiešu grupa ieradās Slovākijā, Nitrā. Festivālā sniedzām uzvedumus: Bessame Mucho, Četri gadaliaki un Nemiers.

Tiešām bija vērts izbaudīt teātra pasauli! Daudz ko redzējām, ieguvām jaunu pieredzi radošā un tehniskā ziņā, kā izpaust emocijas kustībās, kā aktieros attīstīt talanta dotās iespējas. Mēs kontaktējāmies ar dažādiem jauniešiem — aktieriem un māksliniekiem no Slovākijas, Čehijas, Nīderlandes, Francijas, Slovēnijas.

Lielākais notikums mums bija uzstāšanās uz atklātās skatuves, kad visi skatījās — gan amatieri, gan profesionāļi — ar lielu uzmanību! Tas bija īsts pārdzīvojums, bet ar savu varēšanu ļoti lepojāmies! Daudzi izteica komplimentus, bija arī daži aizrādījumi. Taču viss notika draudzīgi, biedriski, jo nevar būt viss tik gluži labi, — mēs bijām visjaunākie visā festivālā!

Šis festivāls mums ļāva paskatīties ar atvērtām acīm uz plašo pasauli un iepazīties ar citu kultūru, cilvēkiem un brīnišķīgu dabu — kalniem. Tas tiešām bija fantastiski! Palūdzu katram audzēknim, kas pedia-lījās festivālā, izteikt savas domas par to kopumā: kādi bija iespaidi?

Līga Pauniņa: Ļoti priecājos par šo iespēju būt ārzemēs pirmo reizi. Esmu iepazinusies ar nedzirdīgiem no citām valstīm, bet man grūtības sagādāja svešā zīmju un slovāku valoda. Mums bija nepatīkams pārsteigums: slovāki uzskata, ka esam no Lietuvas. Visur publicēja vārdu «Litva», daudzi nezināja, kas ir Latvija. Protams, mēs izskaidrojām, ka Latvija ir cita valsts, kaut arī abi vārdi varbūt līdzīgi... Bija interesanti vērot teātra izrādes — gan īsās, gan garās. Visas domātas tieši nedzirdīgajiem, jo visās lieto zīmju valodu un izteiksmīgas kustības. Redzams, ka čehi un slovāki tiešām ir profesionāli aktieri. Bez tam bija nedzirdīgo mākslinieku darbu izstāde galerijā. Patīkami skatīties! Arī Latvijā vajadzētu ik pa laikam rīkot kaut ko līdzīgu. Kad posāmies uz mājām, bija žēl šķirties no iegūtajiem labiem draugiem.

Ļoti priecājos, ka bija iespēja arī paceļot pa Slovākiju, daudz ko iepazīt, piemēram, kalnus, muzejus, populāru peldbaseinu. Viss notika, pateicoties kādai Slovākijas latvietei (dzirdīgā), kura mums sniedza plašu informāciju.

Mārcis Rušņš: Brauciena sākumā biju mazliet uztraucies, visu laiku domāju par gaidāmo uzstāšanos. Tāds notikums starptautiskā mērogā mums bija pirmoreiz.

Ļoti priecājos, ka bija iespēja satikt sen neredzēto draudzeni — aktrisi Zuzannu, ar kuru iepazinās bērnu un skolēnu teātra festivālā Berounā, Čehijā pirms 8 gadiem. Nu, lūk, viņa tagad jau ir profesionālā aktrise, populāra visā Slovākijā, tiešām unikāla personība.

Pirmo reizi redzēju tik savdabīgas, no mums atšķirīgas kustību izrādes, interesanta arī skatuves tehnika. Šis tas tomēr likās garlaicīgi. Vispār čehi ir ļoti talantīgi teātra mākslā, realizē tik sarežģītus scenārijus. Noslēguma izrāde bija grandioza — veiksmīgi lietota tehnika, fantastiskas kustības.

Kopumā iespaidīgi

Festivāla laikā es maz sazinājos ar čehiem. Ar slovākiem bija vieglāk saprasties.

Nitra ir ļoti skaista pilsēta, bet galvaspilsēta Bratislava ne tik interesanta. To mēs apmeklējām festivāla laikā. Ekskursijā pa Slovākiju man vislabāk patika pērļu baseins — tādu nekur nebiju redzējis!

Zita Ozoliņa: Tiešām lielisks brauciens, bija vērts iepazīties ar šo valsti, tās kultūru un tautu.

Teātra izrādes bija interesantas un tik dažādas — gan ar profesionāliem aktieriem, gan ar pašdarbniekiem — skolēniem. Tiesa, reizēm nesapratu, ko grib teikt aktieri, jo viņi lietoja savas zīmes. Visu sapratu tad, kad darbība notika tikai kustībās. Mūsu uzstāšanās noritēja veiksmīgi, kaut gan pirms tam bijām ļoti uztraukušies.

Uzskatu, ka slovāki ir līdzīgi latviešiem gan pēc sejas, gan arī ir līdzīgas zīmes. Piemēram, vārds «ārsts» — mēs to zīmējam kā krustu uz pieres, bet viņi uz krūtīm. Vārdu «baznīca» mēs apzīmējam ar krustu priekšā no krūtīm, bet viņi uz pieres. Tiešām interesanti!

Neparasti likās, ka veikali ātri aizveras. Jau pl.18 — 19 iestājas pilnīgi klusums, logos nedeg gaisma... Man neizdevās ilgāk pastaigāties, jo katru dienu mums bija nodarbības, semināri līdz vakaram. Bija interesanti vērot, kā citi festivāla dalībnieki sarunājas savā valodā, kā arī vērot pasakaino dabu.

Viktorija Petrova: Visvairāk no nodarbībām patika žonglēšana, tāda neparasta nodarbība.

Bija interesants novērojums — daudzstāvu dzīvokļu mājas stāv uz milzīga kalna. Attiecības starp cilvēkiem šeit veidojas līdzīgi kā Latvijā, bet tulki un visi pasākuma organizatori likās sirsnīgāki.

Pārsteidza, ka skatuves priekšā stāvēja liels ekrāns, kurā rādīja tulku, lai novērstu skatītāju problēmas ar tālu skatu uz tulku.

Visgrūtāk bija saprast, par ko runā citi savā zīmju valodā, bet, par laimi, kāds draugs slovāks man patulkoja. Dažreiz visu rāda tikai kustībās, tad labi, viss skaidrs! Slovāki ir ļoti talantīgi kustību mākslā. Pirmo reizi esot šādā festivālā, bija patīkama sajūta.

Visu nedēļu neiznāca atpūsties, no rīta līdz vakaram apmeklējām nodarbības, seminārus, teātra izrādes. Nepārtraukti mūs vadāja turp un atpakaļ — uz pusdienām, atkal prom uz nodarbību vietām utt.

Vienīgais, kas man pietrūka, — noslēguma balle. Bija tikai zviedru galds un sarunas, kājās stāvot. Un vēl žēl bija to cilvēku, kas nepiedalījās festivālā. Viņi aiz stikla durvīm skatījās, kā mēs ēdām, plāpājām, draudzējamies...

Alise Vēvere: Teātra māksla festivālā bija ļoti augstā līmenī. Apbrīnojami, cik daudz spēka un enerģijas patērēts, lai skatītājiem būtu aizraujoši to visu vērot. Aktieri talantīgi un perspektīvi. No viņiem mums tiešām daudz kas jāmacās, jāparāda citiem biežāk mūsu spējas.

Pirmoreiz skatījos animācijas filmu ar surdotulkojumu un arī ar subtitriem. Būtu labi, ja tāda iespēja rastos arī šeit, Latvijā. Iesakau visiem: nedrīkst slinkot, pašiem jāstrādā līdz galarezultātam un un nav ko pajauties uz palīdzību.

Slovākijā lielu uzmanību pievērš bērnu iesaistīšanai teātrī, jo tas ļoti attīsta personību, paplašina viņu redzesloku. Visvairāk man patika lēnas kustības, piemēram, kā parāda krišanu, kā seja izmainās...

Pašiem jāšuj apģērbī! Noslēgums arī patika: pārdomāts scenārijs, labs apgaismojums, tehnika.

Skatuves priekšā ekrāns rādīja fragmentus par mieru un karu. Rosinošas bija arī nedzirdīgo mākslinieku darbu izstāde.

Slovāki ir sirsniņi cilvēki, daudz interesantu vietu un lietu parādīja. Dzīves apstākļi Slovākijā nedaudz labāki nekā šeit, piemēram, TV raidījumiem rāda subtitrus, nedzirdīgajiem piešķirta 50% atlaide tālsatiksmes biļetēm pa visu Slovākiju. Bija patīkami iepazīties ar slovāku puisi Peteru, tādu drošu un jautru. Viņš daudz ko man stāstīja. Labi pavadījām laiku, viņā jutu cieņu pret latviešiem.

Iesakau tiem, kuri brauks uz ārzemēm, — pēc iespējas vairāk noteikti jādibina un jāuztur kontakti, var noderēt!

Man bija forša sajūta, kad biju kalnos! Tik balti un skaisti! Nebija nemaz auksti. Visvairāk patika peldbaseins, 5 saunu veidi, vislabāk — arābu sauna, sauna ar piparmētru aromātu un relaksācija, kur varēja gulēt zem segas. Ātri aizmigu! Tiešām skaista vieta, tādu nekur neesmu redzējusi savā mūžā. Nu ir mazliet bēdīgi, ka jau garām skaistais brauciens un festivāls.

Edīte Stūrīte: Bija interesantas kustību mākslas nodarbības, tik dažādas idejas, žonglēšana. Saistošas spēles. Piedalījos seminārā par nedzirdīgo kultūru pasaulē. Piemēram, uzzinājām, kā holandiešu grupa strādāja Marokā, — aizraujošs stāsts.

Visās nedzirdīgo trupās bija lieliski aktieri. Patika melnais cilvēks no Francijas, kas izpildīja melodeklamāciju. Vēl laba izrāde — «Čaplins».

Daudz kontaktējos ar nedzirdīgiem no citām valstīm, nebija laika gulēšanai.

Daba Slovākijā īpatnēja, kalnaina. Arī galvaspilsēta man likās neparasta un inte-resanta, ar milzīgu tiltu pār Donavu. Naktis ir ļoti skaists skats, visapkārt mirdz uguntiņas. Mums bija dots laiks pastaigai pa kalniem, visapkārt balts! It kā atgrieztos bērniībā, kad varēju rāpties kalniņā un skriet lejā.

Par Josefu Rigo

Man viņš vistuvākais draugs no studiju laikiem Čehijā, tāpēc nedaudz gribu pastāstīt par viņa darbu pašlaik.

Pēc Janačeka Mūzikas un dramatiskās mākslas akadēmijas teātra fakultātes pabeigšanas viņš strādāja par aktieri dzirdīgo pantomīmas grupā Bratislavā. Diezgan ilgi, jo šī grupa bija populāra visā Slovākijā, daudz brauca viesizrādēs pa pasauli.

Reizē studēja maģistrantūrā surdopedagoģiju. Nu tagad jau ir maģistrs, bet kopumā Slovākijā ir kādi 10 nedzirdīgie maģistri, kā arī daudzi nedzirdīgie strādā skolās gan par audzinātājiem, gan skolotājiem.

Vēl ir kāda nedzirdīga sieviete, kurai jau ir zinātņu doktores grāds, bet viņas mērķis ir iegūt profesora grādu.

Pēc kāda laika Josefs vairs nespēlēja uz skatuves un ska strādāt Bratislavas Nedzirdīgo skolā par teātra pulciņa vadītāju. Tagad lasa lekcijas par nedzirdīgo kultūru, dramatisko izglītību, zīmju valodu, surdopedagoģiju Komenska Universitātes pedagoģijas fakultātē.

Jautāju viņam, kā iekļūva Universitātē. Uz surdopedagoģijas lektora vietu izturējis konkursu un ieguvis tiesības strādāt par lektoru. Strādā viens pats bez tulka, visvairāk izmantojot kodoskopu.

Vispār Slovākijā pret nedzirdīgiem dzirdīgie ir ļoti pretimnākoši. Kopā Slovākijā nedzirdīgajiem ir 6 pamatskolas, 4 vidusskolas un 1 ģimnāzija.

«Nedzirdīgo teātris»

Šī ir nedzirdīgo teātra grupa Čehijā, ļoti populāra visā Eiropā. Grupa oficiāli dibināta 2002. gadā. Tajā ir nedzirdīgie aktieri, kuri beiguši Janačeka Mūzikas un dramatiskās mākslas akadēmiju Brno, izveidota ar prof. Zojas Mikotovas palīdzību. Viņa strādā šajā akadēmijā.

Grupa tāda ir vienīgā visā Eiropā — tajā darbojas tikai nedzirdīgie aktieri un darbinieki, izņemot tulku saistībā ar telefonu. Iestudē izrādes gan bērniem un jauniešiem, gan pieaugušajiem. Tās domātas arī dzirdīgajiem.

Šī grupa veiksmīgi kontaktējas mākslas pasaulē un dodas viesizrādēs gandrīz katru mēnesi pa visu Eiropu un pasauli.

Aktieri saka, ka tas tiešām nav viegli, jo nepārtraukti, turklāt bez dzirdīgo palīdzības jāmeklē sponsori, jāraksta projekti, lai varētu realizēt savus plānus, kā arī nodrošināt aktieriem oficiālu algu. Gadā top 3 jaunas izrādes.

Svešās zemēs esot jauki Sākumā grūti, tagad labi

Brigita Aldersone

Sauls Rozenbergs, Latvijas nedzirdīgo sabiedrībā agrāk pazīstams sporta aktīvis, galda tenisists, uz etnisko dzimteni Izraēlu aizbrauca pirms desmit gadiem.

Novembrī bija ieradies Latvijā, apmeklēja arī LNS Rehabilitācijas centru un vēlējās redakcijā parunāt par dzīvi, nodot sveicienus saviem skolasbiedriem un draugiem. Tā tapa šis raksts.

Sākums dzīvei svešā malā

Tas bija ļoti grūts laiks, lai gan Sauls aizbrauca no Latvijas cerībā atrast vieglākus dzīves apstākļus. Izrādījās, cilvēkam jau gados (61) Izraēlā ir sarežģīti atrast darbu, lai sevi nodrošinātu.

Labi, ka bija ieradies viens pats, bez ģimenes, un tāpat viss grūtums bija jāizcieš vienam. Kopā ar otru tādu pašu iebraucēju noirēja dzīvoklīti Telavivā (300 USD), iekārtojās palīgstrādnieka darbā privātā apavu izgatavošanas firmā (800 USD mēnesī), mācījās ebreju valodu. Un tā sāka savu jauno dzīvi mūža otrajā pusē.

Iedzīvojas pamazām

Strādāja 10 — 12 stundas dienā, bet saņēma tādu algu, ka varēja sevi uzturēt un atlicināt arī ģimenei — sievas un meitas ceļa izdevumiem uz Izraēlu. Tiesa gan, pirmoreiz atbraukušas pēc pāris gadiem, viņas tomēr nepalika un devās atpakaļ uz Latviju. Vēlāk pārdomāja un tomēr nolēma pievienoties «ģimenes galvai». Sieva vairs darbā nestājās, meita mācījās un ieguva zīmju valodas tulka kvalifikāciju.

Tā nemanot pienāca pensijas vecums (65), un Sauls meta mieru darbam ar tā saukto «emigranta» pensiju (ģimenei — 700 LVL mēnesī). Starp citu, vietējiem iedzīvotājiem šī pensija ir daudz lielāka.

Mierīgas vecumdienas

Būdami pensijā, abi ar sievu pārcēlās dzīvot uz kūrortpilsētiņu netālu no galvaspilsētas. Tur uz kredīta (20 g.) nopirka labu trīsistabu dzīvokli (40 tūkst. LVL), iegādājās katram savu automašīnu. Par savu pensiju viņi to var atļauties, jo dzīve Izraēlā esot daudz lētāka nekā Latvijā. Ar sievu abi aktīvi darbojas divās nedzirdīgo organizācijās — Telavivā un Astkelonā (vietējā).

Sauls atzina, ka viņa aizraušanās visu mūžu bijis sports. Pats tajā aktīvi iesaistījās Latvijā, bet tagad Izraēlā jau ir pasākumu, sacensību organizators.

Sportam uzticīgs

Trīsreiz nedēļā viņš apmeklē sporta klubu, bieži viņu meklē arī citās dienās, lūdzot padomu un palīdzību. Brīvdienās, kad nav sporta sacensību, parasti tiek sarīkoti izbraukumi — pikniki brīvā dabā. Brauc arī uz citām kaimiņvalstīm (Turciju, Ēģipti) kā tūristi — šīs grupas uzņēmusies organizēt viņa dzīvesbiedre.

Bet meita laimīgi apprecējusies, dāvājusi divas mazmeitiņas un strādā par izsaukumu zīmju valodas tulku dažādās organizācijās.

Nedzirdīgo dzīve

Valsts īpašu uzmanību nedzirdīgajiem nepievērš, gādā par viņiem tāpat kā par visiem pilsoņiem.

Vienīgais atvieglojums — apmaksā pusi no izdevumiem, pērkot faksus, telefonus, kā arī piešķirot bezmaksas peidžerus valsts iestāžu saziņai ar nedzirdīgajiem dažādos ārkārtas gadījumos, piemēram, īpaši signalizējot par avārijām, trauksmi utt.

Valstī dzīve esot mierīga, neraugoties uz iekšējām iedzīvotāju (arābu un ebreju) nesaskaņām, kurām pamatā dažādas reliģiskās pārliecības (jūdaisms, islams, musulmanisms), kā arī ārējām nenoregulētām attiecībām (ar Palestīnu).

Nedzirdīgie sargrupējušies atsevišķi divās lielās grupās — iebraucēji, «krievi» (ap 2500) un vietējie ebreji (ap 10 000). Valstī darbojas 12 nedzirdīgo organizācijas ar klubiem. Arī tie attiecīgi dalās pa šīm grupām, un katrai ir savi paradumi un tradīcijas, katra grupa rīko sev patīkamus pasākumus. Saulam daudz labāk patīk «krievu» koncerti ar skečiem, melodeklamācijām un straujām dejām. Izraēlas pašdarbnieku iestudējumi ir pelēkāki, garlaicīgāki, viņš stāsta. Starp citu, arī nedzirdīgie pašdarbības aktieri šeit saņem algu, bet apmeklētāji par ieeju klubā, par pasākumu apmeklēšanu maksā (5 — 10 USD).

Labas vecumdienas

Sauls Rozenbergs atzīst, ka Izraēlā viņam dzīve daudz labāka nekā Latvijā. Viņš ir materiāli nodrošināts, nav jābaidās, ka var piemeklēt trūkums, ka nevarēs apmaksāt nepieciešamos izdevumus ikdienai. Un tas ir pats galvenais, lai cilvēks justos labi.

Protams, pietrūkst, daži sīkumi, pie kā bija pierasts Latvijā. It īpaši attiecībā uz latvisko ēšanu (zivju un piena produktu daudzveidība utt.). Sieva jau mēģina dažādot ēdienkarti — gatavo gan vietējos, gan latviskos ēdienus, bet tiem dažkārt trūkst izejvielu.

Salīdzinājumi

Tie nav par labu Latvijai. Sauls, ciemojoties Latvijā, varējis izdarīt dažus secinājumus «no malas» par dzīvi Latvijā. Pirmajā brīdī viņu, tāpat kā citus iebraucējus, pārņēmis apjukums — tik daudz izmaiņu, nekā vairs nav kā agrāk, mainījušies ne tikai ielu nosaukumi, bet arī to izskats — nojauktas ēkas, uzceltas jaunas, pārkārtotas iestādes. Un tik daudz veikalur ar šausmīgi dārgām precēm!